

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการ
จัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสิงห์บุรี*

GUIDELINES FOR DEVELOPING THE PARTICIPATION OF THE
EDUCATIONAL INSTITUTION COMMITTEES IN EDUCATIONAL
MANAGEMENT OF SCHOOL UNDERSINGBURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA

จุฑามาศ แจ่มมี

Juthamard Jammee

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริदारง

Wacharapatr Techawattanasiridumrong

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

E-mail: juthamardjammee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี 2) เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีจำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.09, S.D. = 0.25) สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 1.52, S.D. = 0.04) 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้ 1) การให้ข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับ

---

* Received 4 July 2020; Revised 20 September 2020; Accepted 10 October 2020

ความต้องการของท้องถิ่นร้อยละ 27.00 2) การร่วมพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ๆ เพื่อการพิจารณาชั้นและความดีความชอบเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของการครูและบุคลากรอื่น ๆ ร้อยละ 32.80 3) การจัดหาเงินงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนเพื่อให้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเท่าเทียมกัน ร้อยละ 33.60 และ 4) ให้มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนการให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากโรงเรียนและร่วมพัฒนาโรงเรียน ร้อยละ 47.80

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา, การจัดการศึกษาของสถานศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษา

Abstract

The Objectives of this research article were to 1) study the generality problems of the participation of the educational institution committees in educational management of school under Singburi Primary Educational Service Area. 2) Offer guidelines for developing the participation of the educational institution committees in educational management of school under Singburi Primary Educational Service Area. The sample group consisted 274 people educational institution committees under Singburi Primary Educational Service Area. The instruments used to research were: questionnaire of guidelines for developing the participation of the educational institution committees in educational management of school under Singburi Primary Educational Service Area. The findings are indicated as follows: 1) The state of the Participation of the Educational Institution committees in educational management of school under Singburi Primary Educational Service Area was generally at the moderate level mean ($\bar{X}$ = 3.09, S.D. = 0.25). The state of the problems of the participation of the educational institution committees in educational management of school was generally at the low level mean ($\bar{X}$ = 1.52, S.D. = 0.04). 2) Offer guidelines for developing the participation of the educational institution committees in educational management of school 1) providing information in establishing school curriculum to develop desirable characteristics of students in accordance with local needs percentage 27.00. 2) Developing teachers and personnel for the determination of steps and virtue, building morale of teachers and other

personnel percentage 32.80.3 Budget financing materials and equipment providing scholarships to needy students and lacking in order to improve educational management to be most effective and equal percentage 33.60. and 4) To strengthen the relationship between the school and the community allow people to take advantage of the school and to develop the school percentage 47.80.

Keywords: The Participation of the Educational Institution Committees, Educational Management of School, Committees in Educational Management

บทนำ

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้กำหนดนโยบายที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ข้อที่ 4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การเสริมสร้างพลังทางสังคมสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมดใน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 99 โรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 - 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ได้กำหนดกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีแนวทางการดำเนินงานที่ส่งเสริมสนับสนุนผู้ปกครองชุมชนสังคมและสาธารณชนให้มีความรู้ความเข้าใจสร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการกำกับดูแลตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี, 2563)

สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม และมีการจัดระบบการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจของสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป (พรเทพ ฐ์แผน, 2561) สถานศึกษากับชุมชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถ

แยกออกจากกันได้ด้วยทั้งสองส่วนต่างสนับสนุนเกื้อกูลและพึ่งพากัน ทั้งนี้โดยมี “ผู้เรียน” เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนและพ่อแม่ผู้ปกครองเข้าด้วยกัน (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2540) สถานศึกษาที่มีการร่วมมือร่วมใจกันทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน มีการประสานความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดแสวงหาทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนและสถานศึกษาร่วมกันจะทำให้เกิดความรักความสามัคคีและความเข้าใจที่ดีต่อกัน เยาวชนจะได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นที่อยู่ มองเห็นคุณค่าและปัญหาในหมู่บ้าน อีกทั้งยังเป็นพลังเกื้อหนุนให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งต่อไปในอนาคต (สุนน อมรวิวัฒน์, 2554)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) กล่าวสรุปได้ดังนี้ 1) กำกับกำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 2) ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา 3) มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดและ 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเปรียบเสมือนผู้แทนของท้องถิ่นที่เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยจะเป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายของรัฐให้เข้ากับชุมชนที่ตั้งของสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีเป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต เป็นพื้นฐานอาชีวศึกษาและเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป (วรวิทย์ ต๊ะคำวรรณ, 2558) ซึ่งหากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถทำหน้าที่แสดงบทบาทความรับผิดชอบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ก็จะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เพื่อใช้

เป็นข้อมูลในการวางแผน และเป็นข้อมูลในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 99 โรงเรียน โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) จำนวน 274 คน

ตัวแปรต้น ได้แก่ สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ประเภทปลายปิด (Closed Form) ลักษณะเป็นแบบบังคับเลือก (Force Choice) มี 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี
3. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 15 วัน ผู้วิจัยดำเนินการติดตามการส่งแบบสอบถามคืนโดยการโทรศัพท์สอบถามและติดตามรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100 และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และทำการประมวลผลข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. แนวทางการพัฒนาพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และทำการประมวลผลข้อมูลหาร้อยละค่าความถี่และจัดเรียงลำดับแล้วสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

ผลการวิจัย

1. ผลสรุปการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.20) เรียงลำดับได้แก่ด้านงานบริหารงานทั่วไป การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.36) การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานวิชาการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.18$, S.D. = 0.21) และด้านการบริหารงานบุคคลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.12$, S.D. = 0.24) ตามลำดับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมมีสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.52$, S.D. = 0.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.57$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.52$, S.D. = 0.67) ส่วนด้านการบริหารงานทั่วไปสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.49$, S.D. = 0.67) และด้านการบริหารงานบุคคล สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.48$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

2. ผลสรุปการเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

พบว่า ได้แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีดังนี้ 1) การให้ข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 27.00 2) การร่วมพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ๆ เพื่อการพิจารณาขึ้นและความดีความชอบเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของการครูและบุคลากรอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 32.80 3) การจัดหาเงินงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนเพื่อให้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ 33.60 และ 4) ให้มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนการให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากโรงเรียนและร่วมพัฒนาโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.80

อภิปรายผล

1. สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.20) เรียงลำดับได้แก่ด้านงานบริหารงานทั่วไป การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.36) การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานวิชาการ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.18$, S.D. = 0.21) และด้านบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.12$, S.D. = 0.24) ตามลำดับ สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในภาพรวมมีสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.52$, S.D. = 0.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ด้านงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.57$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.52$, S.D. = 0.67) ส่วนด้านงานบริหารงานทั่วไป สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.49$, S.D. = 0.67) และด้านงานบุคคล สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.48$, S.D. = 0.62) ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุ เจริญจิตร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป 2) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจาก 78 มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป 3) เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละด้านในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพ แตกต่างกัน มีสภาพการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนครศรี อยุธยา เขต 1 ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหาร ทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) เปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในแต่ละด้านในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพ แตกต่างกัน ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาณุ เจริญจิตร, 2554) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี ทองปน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านงานวิชาการ และ ด้านบริหารงบประมาณ ส่วนสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานบุคคล และ ด้านบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารบุคคล และบริหารงบประมาณ 3) ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้มา

จากคำถามปลายเปิด เมื่อนำมาประมวลกับหลักการทฤษฎีการมีส่วนร่วมและสามารถนำเสนอเป็นความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ พบว่า คณะกรรมการต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกับโรงเรียนอื่น ๆ รับผิดชอบต่อรายงานการประเมินผลการเรียน ร่วมหาวิธีแก้ไขนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า คณะกรรมการต้องการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบและตรวจสอบในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษาการจัดการหาทุนการศึกษา ให้แก่นักเรียนที่ยากจน และขาดแคลนด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า คณะกรรมการต้องการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ติดตาม นิเทศการปฏิบัติงาน การพิจารณาชั้นความดีความชอบ และจัดสวัสดิการให้กับครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า คณะกรรมการต้องการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง วัด สถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน อนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน ตลอดจนการประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน 4) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้มาจากคำถามปลายเปิด เมื่อนำมาประมวลเข้ากับหลักการทฤษฎีการมีส่วนร่วมและสามารถนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมได้ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ควรจัดให้มีการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการเป็นกรรมการสถานศึกษาพัฒนาให้รู้บทบาทหน้าที่ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นกรรมการสถานศึกษาโดยควรจัดสรรงบประมาณและจัดการอบรมให้กับกรรมการทุกชุด เมื่อมีความรู้ความสามารถและเข้าใจในบทบาทหน้าที่อย่างดีแล้วจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น (พรณีทองปน, 2556)

2. เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่าจากผลการจัดอันดับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และสามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้จากอันดับ 1 ของแต่ละด้านที่ผู้สอบถามได้เลือกตอบ ดังนี้

2.1 การให้ข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2.2 การร่วมพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ๆ เพื่อการพิจารณาชั้นและความดีความชอบเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของครูและบุคลากรอื่น ๆ

2.3 การจัดหาเงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลน เพื่อให้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเท่าเทียมกัน

2.4 ให้มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน การให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากโรงเรียนและร่วมพัฒนาโรงเรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผู้วิจัยสรุปดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.09, S.D. = 0.25) สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 1.52, S.D. = 0.04) 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้ 1) การให้ข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นร้อยละ 27.00 2) การร่วมพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ๆ เพื่อการพิจารณาขึ้นและความดีความชอบเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของการครูและบุคลากรอื่น ๆ ร้อยละ 32.80 3) การจัดหาเงินงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนเพื่อให้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเท่าเทียมกัน ร้อยละ 33.60 และ 4) ให้มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนการให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากโรงเรียนและร่วมพัฒนาโรงเรียน ร้อยละ 47.80 พบข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป 1) จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลางด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานบุคคล สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับน้อยโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านงานวิชาการ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้มี

ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาควรจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น **ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของสถานศึกษาต่อบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา 2) ควรมีการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขนาดโรงเรียน 3) ควรศึกษาอุปสรรคที่มีผลต่อปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

เอกสารอ้างอิง

- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. ใน *ดุष्ฎินิพนธ์ครุศาสตร์ดุष्ฎินิพนธ์ิต* สาขาวิชาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเทพ ฐัฒน. (2561). การบริหารสถานศึกษาและพัฒนาชุมชน. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พรรณี ทองปน. (2556). สภาพปัญหาความต้องการและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาณุ เจริญจิตร. (2554). การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยา. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วรวุฒิ ต๊ะคำวรรณ. (2558). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1. ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (Proceedings) เครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2561 - 2564*. สิงห์บุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง* หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และ

- วิธีการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารในสถานศึกษา
ปีงบประมาณ 2547. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
_____. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.
2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). แผนยุทธศาสตร์ชาติ
20 ปี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.
สุนน อมรวิวัฒน์. (2554). ครูศึกษากับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทาย. กรุงเทพมหานคร: โครงการ
ปาฐกถาศาสตราจารย์.
Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. *Journal Education and Psychology Measurement*, 3(30), 607-
610.